

Posudek vedoucí na diplomovou práci Kateřiny Lubinové

Koncepty mateřství a otcovství ve vybraných románech Petry Soukupové

Diplomová práce Kateřiny Lubinové spadá do skupiny závěrečných prací v oblasti literární genderové analýzy předložených na Katedře genderových studií, jež se s ohledem na zaměření na současnou českou literaturu potýkají s nedostatkem sekundární literatury, jež by mohla být diplomantům/diplomantkám nápomocna při vlastní analýze či by jim mohla být alespoň inspiračním vodítkem. Diplomová práce tak vlastně implicitně zaplňuje bílé místo na (nejen genderové) mapě stávajícího literárního bádání v oblasti dnešní, ženami psané literatury. Zároveň zacílení práce na výsostně genderované koncepty mateřství a otcovství, respektive rodičovství činí práci originální a neotřelou a výběr tří románů Petry Soukupové - *K moři*, *Zmizet* a *Pod sněhem* – je pro vytyčené cíle zkoumající reprezentace zmíněných konceptů relevantní.

Text práce je přehledně strukturován a teoreticko-metodologická část je s částí analytickou uspokojivě propojena především prostřednictvím ilustrujících příkladů z vlastních románů, což zajišťuje dobrý čtenářský komfort i orientaci v ději jednotlivých knih. Na druhou stranu však diplomantka využívá tytéž příklady opakovaně na více místech v diplomové práci, což celkové interpretační hloubce ubírá na přesvědčivosti, neboť argumentace je spíše repetitivní místo aby se výrazněji prohlubovala, což jinak kvalitně a poctivě zpracovanému textu škodí. Jakkoliv bych zde jako vedoucí ráda vyzdvihla studentčinu časovou investici do přípravy práce, jakož i zodpovědný přístup ke konzultacím a zapracování svých komentářů a stejně tak bych ráda vyzdvihla zlepšení, jichž jednotlivé drafty nabyly, myslím, že by celkově práci slušel hlubší analytický ponor, představení interpretačních možností z více perspektiv a ještě *vzdornější*, než deklarované vzdorné čtení.

Jinými slovy, studentčiny interpretace jsou buď až zbytečně málo odvážné, spíše jednodimensionální a příliš závislé na tom, co vypravěči/vypravěčky či jednotlivé postavy říkají, nebo je mateřské/rodičovské/otcovské jednání postav (v rozporu s teoriemi literární reprezentace) poměřováno s (nebo ověřováno) výstupy/výstupy sociologických studií. Ačkoliv Kateřina Lubinová vhodně pracuje s teoriemi o sociálním mateřství (Ruddick, Kiczková, Szapuová), bez/dětnosti (Hašková), konstrukci mateřské lásky (Badinter, Ruddick) atd., často nacházíme v práci momenty, kdy se na zmíněné vědecké/feministické autority odvolává slovy „souhlasím s teoriemi XY“. Mám za to, že by text profitoval z větší autorčiny nezávislosti při kritickém myšlení. Kateřina Lubinová precizně upozorňuje na momenty v románech, kdy se postavy chovají v souladu s představenými teoriemi či

se jim (s ohledem na svá nereflektovaná androcentrická přesvědčení) vzpěčují, avšak práci to činí spíše deskriptivní než analytickou.

Přesto však stojí za vypíchnutí několik skvělých analytických průlomů, například když Petr přenáší svou rodičovskou zodpovědnost za nepřipravené svačiny na nepřítomnou matku, která je zapoměla uvést na seznam věcí, jež má jako otec dcerám připravit při cestě na dovolenou, nebo když ten samý Petr analogicky očekává, že dozor nad nejmladším potomkem převezme s ohledem na svou genderovou identitu starší dcera a nikoliv on jako muž a rodič. Měla bych zde pak k obhajobě doplňující dotaz právě k postavě Petra: jak ne/koreluje toto zříkání se zodpovědností se studentčíným argumentem, že se Petr stává v ruddickovském slova smyslu sociálním otcem, když adoptuje neteř své druhé ženy? Odpovídá způsob, jakým Petr Adélu adoptuje a jak se s tím sžívá, skutečně teorii S. Ruddick?

Bylo by možné selhávajícího otce Karla (ale možná též i další selhávající rodičovské postavy) číst jako personifikaci kritiky androcentrické výchovy, jež mužům a ženám klade (nejen do cesty rodičovství) bariéry, jež jim znesnadňují péči o děti a budování smysluplných vztahů k nim? Nezdá se právě u Karla být jeho hegemonní maskulinita v opozici s rodičovstvím? A jakou reprezentaci otcovství pak knihy předkládají? S jakým genderovým rozměrem otcovství a maskulinity máme co do činění u Oliny, již krátce po porodu Olivera partner navždy opustil? Co konkrétně myslí studentka tím, že na sebe sestry v románu Pod sněhem „reagují jako matka na matku, ne jako sestra na sestru“ a co to vypovídá o genderovém řádu? Třebaže tyto momenty studentka v práci detailněji pojednává, mám za to, že by mohla u obhajoby svou interpretaci ještě prohloubit.

Po formální stránce lze práci vytknout (především v prvním polovině) problematickou, respektive nedovysvětlenou návaznost citací, jakož i místy nadužívané řazení citací „do vláčku“ (např. str. 34). Jinak je však práce sepsána kultivovaným jazykem, je prostá překlepů a disponuje rozsáhlou bibliografií.

Celkově hodnotím diplomovou práci Kateřiny Lubinové jako poctivou a zdařilou, avšak ocenila bych, kdyby šel text ještě do větší analytické hloubky. S ohledem na řečené **doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.**

V Praze 25. září 2016

Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová